

RECENZIE

GAVALOVÁ, V. – BAUMGARTNER, B.: *Medzinárodná ekonomická integrácia rozvojových krajín (Aktuálne problémy a výzvy)*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. 148 s. ISBN: 978-80-225-3641-7

Integračné procesy prebiehajúce vo svetovom hospodárstve, hlavne v druhej polovici 20. storočia, zaraďujeme k procesom, ktoré ho vo veľkej miere nielen ovplyvňujú, ale aj formujú. Pod pojmom medzinárodná integrácia rozumieme proces postupného prepájania, prispôsobovania a zblížovania jednotlivých národných ekonomík v záujme postupnej transformácie národných ekonomických štruktúr na novú ekonomickú štruktúru vznikajúceho hospodárskeho komplexu. Celkové prínosy týchto procesov by mali byť väčšie pre tie subjekty, v ktorých sa uplatňovali rozsiahlejšie obchodné, technické alebo politické prekážky obchodu.

Medzinárodná ekonomická integrácia má mimoriadny význam pre rozvojové krajiny, ktoré sú charakterizované nízkou ekonomickou úrovňou, odvetvovou monokultúrnosťou, nízkou životnou úrovňou a minimálnymi zdrojmi na akumuláciu kapitálu. Keďže podľa UNTAD rozvojové krajiny vo svetovom hospodárstve predstavujú najpočetnejšiu skupinu krajín (165 krajín), geograficky sa rozprestierajúcich predovšetkým v Afrike, Ázii, Latinskej Amerike a v Karibiku, je potrebné danej problematike venovať náležitú pozornosť.

V tejto súvislosti možno predkladanú vedeckú monografiu s názvom *Medzinárodná ekonomická integrácia rozvojových krajín (Aktuálne problémy a výzvy)* autorov: doc. Ing. Viery Gavalovej, PhD., a Ing. Borisa Baumgartnera, PhD., z katedry medzinárodného obchodu Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, ktorá vyšla vo vydavateľstve EKONÓM v roku 2013, uvítať. Je súčasťou vedeckého projektu VEGA 1/0391/13 – Význam tretích krajín pre strategické rozvojové zámery EÚ v pokrízovom období (s implikáciou pre slovenskú ekonomiku). Sú v nej spracované integračné zoskupenia podľa jednotlivých svetových regiónov a kladie si za cieľ identifikovať najdôležitejšie a najperspektívnejšie zoskupenia sformované v procese medzinárodnej ekonomickej integrácie rozvojových krajín.

Monografia je štrukturovaná do štyroch kapitol a piatich príloh, ktoré funkčne dopĺňajú predchádzajúci text.

Medzinárodná ekonomická integrácia je názov prvej kapitoly, ktorá v úvode definuje samotný pojem medzinárodnej ekonomickej integrácie a poukazuje na teoretické aspekty skúmanej problematiky. Uvádza najvýznamnejších predstaviteľov ekonomickej teórie zaoberajúcich sa týmito procesmi, definuje formy ekonomickej integrácie, jeho základné prúdy, prístupy a princípy. V ďalšej časti kapitoly autor venuje pozor-

nosť charakteristike rozvojových krajín, ich hlavným znakom a spoločným charakteristikám. Poukazuje na tzv. začarovaný kruh chudoby – nízke dôchodky vedúce k nízkym úsporám, nízke úspory spomaľujúce akumuláciu kapitálu, nedostatočná akumulácia kapitálu následne bráni zavádzaniu nových strojových zariadení, technológií, rastu produktivity, čo vedie znovu k nízkym dôchodkom. Túto zaostalosť sa snažia rozvojové krajiny riešiť industrializáciou a následnou integráciou. Predpoklady úspešnej integrácie rozvojových krajín a medzinárodná ekonomická integrácia v regiónoch tvoria záver tejto kapitoly.

Ďalšie kapitoly sú členené podľa geografickej príslušnosti.

Druhá kapitola rozoberá medzinárodnú ekonomickú integráciu v *Latinskej Amerike a v Karibiku*. Jej historický vývoj od koloniálnej éry 15. až 19. storočia až po vývoj v 21. storočí je spracovaný v prvej časti tejto kapitoly. Autor Boris Baumgartner sa v nasledujúcej a najrozsiahlejšej časti kapitoly venuje vývojovým integračným procesom v Latinskej Amerike, ktoré sa začali začiatkom 60. rokov 20. storočia. Medzi prvými vzniklo integračné zoskupenie ALALC, neskôr nahradené ALADI, v rámci ktorého sa vytvorili zoskupenia Andský pakt a Skupina štátov povodia rieky La Plata. Zaoberá sa aj integračným procesom jedného z najdôležitejších zoskupení Latinskej Ameriky – MERCOSUR – a jeho lídrovi Brazílii, ktorá sa vo svojom vývojom procese pretransformovala z prevažne poľnohospodárskeho producenta na ekonomiku patriacu medzi 10 najväčších hospodárstiev sveta podľa tvorby HDP. Uvádza pomerne rozsiahlu SWOT analýzu jednotlivých členských štátov tohto zoskupenia. Definuje aj Celoamerickú zónu voľného obchodu a v závere kapitoly uvádza analýzu intraobchodu vybraných zoskupení Latinskej Ameriky. Kapitola je prehľadne doplnená viac ako tridsiatimi tabuľkami a grafmi, ktoré aktuálne dopĺňajú textovú časť.

Medzinárodná ekonomická integrácia v Ázii je názov tretej kapitoly. Pre Áziu a Pacifik je charakteristický rozvinutý systém neformálnej ekonomickej spolupráce, vychádzajúci z kultúrno-civilizačných znakov. Autorka Viera Gavalová výstižne uvádza, že integračné snahy v Ázii dlhodobo komplikuje zložitá situácia na Blízkom východe a v Juhovýchodnej Ázii, čo sa odráža na pomerne nízkom počte zoskupení. K najúspešnejším patrí ASEAN (Združenie národov Juhovýchodnej Ázie), k tým menším patrí zoskupenie ECO (Organizácia pre hospodársku spoluprácu), združenie SAARC (Juhoázijské združenie pre regionálnu spolu-

prácu) a GCC (Rada pre spoluprácu arabských štátov v Perzskom zálive). Ich charakteristike, pomenovaniu základných cieľov, problémov a otázkam budúceho rozvoja venuje autorka náležitú pozornosť v celej kapitole.

Záverečná štvrtá kapitola je spracovaná pod názvom *Medzinárodná ekonomická integrácia v Afrike*. Je zameraná na vymedzenie významu a úlohy integračných zoskupení v Afrike, ktoré sú ovplyvnené viacerými prekážkami. Africký región sa vyznačuje pomerne veľkým počtom integračných zoskupení, ale s minimálnymi úspechmi a často iba s dočasným charakterom. K najvýznamnejším integračným zoskupeniam patrí Regionálna spolupráca krajín Maghrebu, ktorú autorka rozoberá v úvodnej časti tejto kapitoly. Ďalšie časti sú určené Hospodárskemu spoločenstvu západoafrických krajín

ECOWAS, Juhoafrickému rozvojovému spoločenstvu SADC, Spoločnému trhu východnej a južnej Afriky COMESA a zoskupeniu SACU. V závere kapitoly sa definujú princípy a priority Africkej únie ako organizácie, ktorá sa sústreďuje na spoluprácu 54 afrických štátov (okrem Maroka).

Posudzovaná vedecká monografia svojou štruktúrou a širokou škálou teoretických i praktických pohľadov je prínosom predovšetkým pre vedeckú, odbornú, ale aj podnikateľskú verejnosť zaujímajúcu sa o medzinárodné podnikanie a zahraničný obchod. Svoje miesto si nájde u všetkých, ktorí sa chcú zorientovať v tejto aktuálnej problematike, vrátane študentov Ekonomickej univerzity v Bratislave, ako aj iných univerzít.

Viera Ružeková